რედაქცია

გალავნის პროსპექტზედ. იგ. მუხრანსკის სახლებ-... ლუბის ქვემოთ

ხელის-მოწერა

მიიღება თფილისში „დროების“ რედაქციაში, ქუთაისში ჭილაძის (გერარდის) წიგნის მაღაზიაში. გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Въ Тифлисъ, въ редакцію „Дроэба“.

„დროების“ ფასი:

მთელის წლისა . . .	9 მან.	სამის თვისა . . .	3 მან.
ექვსის თვისა . . .	5 მან.	ერთის თვისა . . .	1 მან.

დროება

გამოდის ყოველ-დღე ორშაბათს გარდა

ფასი განცხადებისა

დიდი ასოებით, ასოზე 1 კაპ., ასო [illegible] ასოზე ნახევარი კაპ., ნეკროლოგები [illegible] სტრიქონზე შაური.

თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს და შეამოკლებს დასაბეჭდად გამოგზავნილ წერილებს. დაუბეჭდელ წერილს რედაქცია უკანვე არ დაუბრუნებს ავტორს.

განცხადება მიიღება ქართულს, რუსულს და სხვა ენებზედ.

ქუთაისში განცხადება მიიღება ჭილაძის წიგნის მაღაზიაში.

ცალკე ნომერი „დროებისა“ ღირს ერთი შაური.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საზაფხულო თეატრში

ოთხშაბათს, 7 აპრილს

ქართული წარმოდგენების ხელახლავ დაწყებისათვის ქართული დრამატიული დასის არტისტებისაგან წარმოდგენილი იქნება:

I

მეორე მოქმედება კომედიიდამ

მზის დაბნელება

თხზ. ანტონოვისა.

II

მესამე მოქმედება დრამიდამ

სამშობლო

მეტეხის ციხე

თ. დ. ერისთვისა.

III

ლექური

ითამაშებენ ქ. ანდრონიკოვისა და ბ. მოხევე.

IV

მესამე მოქმედება კომედიიდამ

ხათაბალა

ბ. სუნდუკიანცისა.

ბილეთები იყიდება თეატრის კასსაში. დასაწყისი 8 საათზე.

გორის უეზდის კეთილშობილთა წინამძღოლი

აცხადებს და უმორჩილესად სთხოვს უეზდის თავადთ და აზნაურთ:

I, მობრძანდნენ ქ. გორს, 18 აპრილს, დილის ათ საათზედ, გორის უეზდის კეთილშობილთა ჩვეულებრივ კრებაზედ, რომელიც უნდა შესდგეს: 1, მოსამზადებლად და მოსახდენათ სხვა-და-სხვა განკარგულებისა მომავალი მაისის გუბერნიის კრებისათვის; 2, მოსალაპარაკებლათ თავიანთ საჭიროებაზედ და სასარგებლო საგნებზედ და 3, პრივაზის გალის თაობაზედ (ამ საგნის განხილვისათვის საჭირო არის დაესწრნენ კრებაში მხოლოდ პრივაზის მიმცემნი) და

II, წარმოუდგინონ მას კანონიერი საბუთები, რომლებითაც შეეძლებათ მიიღონ მონაწილეობა ყოველ საგნის განხილვაში და წინამძღოლების ამორჩევაში.

გუბერნიის კრებაზედ: ა) საგნების განსასჯელად და მათ გარდასაწყვეტლათ ხმის ნება მიეცემა იხოლოდ იმ პირს, რომელსაც აქვს: დამტკიცებული კეთილშობილობის ღირსება და რაიმე მამული და ამასთანავე აქვს ან ჩინი, ან რომელიმე რუსის სახელმწიფოს ორდენი (ჯვარი), ან დაუსრულებია სწავლა შუათანა ანუ უმაღლეს სასწავლებელში.

ბ) კეთილშობილთა წინამძღოლების ამორჩევისათვის, გარდა ხსენებულ მოთხოვნილებისა, უნდა ჰქონდეს საკუთრებათ ათასი დღის მამული, ან ჰყვანდეს ოცი კომლი დროებით-ვალდებული გლეხი, ანუ ოცი კომლი მოსახლე ბოგანო.

მამულის მფლობელობის საბუთებათ მიიღება ყოველი კანონიერი ქაღალდები, რომელნიც ამტკიცებენ ათასი დღის მამულის საკუთრებას (ნასყიდობის სიგელი, გვარის ლისტი, გაყრილობის განაჩენი და სხვანი) დებულობის ოქმები (უსტავ. გრამ.) და პირობის წერილები მამულზედ მოსახლე ბოგანოებთან.— (3—1)

ტელეგრამმა

(„ჩრდილოეთ-შორის ტელეგრაფის სააგენტოსი“)

ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘ, 3 აპრილს. უმთავრესი საფუძვლები საზოგადო ბანკების წესდებისა იქნება: ქალაქის გამგეობის წევრნი და არც იმათი ახლო ნათესავნი არ შეიძლება დაინიშნონ ამ ბანკების გამგებლებად. უფრო გარკვეული იქნება—თუ ქალაქებს რა პასუხის-გება ექნებათ ამ ბანკის ოპერაციების საქმეებში; ადმინისტრაციამ უნდა უყოს ამ ბანკებს რევიზია. სამუდამოდ ფულების შეტანა ამ ბანკებში აღკრძალული იქნება.

ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘ, 4 აპრილს. „ნოვოე ვრემიაში“ დაბეჭდილია, რომ შემოდგომაზე სახელმწიფო რჩევაში შეტანილი იქნება ახალი წესდება (პროექტი) სახელმწიფო ხარჯის (სულზე) გადასახადის მოსპობაზედ; ეს ახალი წესდება რვა წლის განმავალობაში უნდა შევიდეს ძალაში: ჯერ უმიწაწყლო გლეხები იქნებიან განთავისუფლებულნი, მერე ის გლეხები, რომელთაც ცოტა ადგილ-მამული აქვთ და შემდეგ კი ყველა დანარჩენი გლეხები.

დღიური

ყველგან, სადაც ბ. ყორღანოვს თავის წყალი გაჰყავს სახლებში, ქვებს აჰყრის ხოლმე ქუჩებზე და ეს ქუჩები რამდენიმე კვირა, ხშირად თვეც, რჩება გაუკეთებელი. ამას წინათ თითქმის მთელი ამაღლების ქუჩა სოლოლაკზე, ამ ბ. ყორღანოვისაგან სრულიად გაფუჭებული იყო ორთვეზე მეტი, სანამ თვითონ ქალაქმა არ გააკეთა თავის ხარჯით. ახლა ამ გვარსავე მდგომარეობაშია ალექსანდროვის ბაღის ქვემო ქუჩა, სადაც ახლად-აშენებულს აბოიანცის სახლში გაიყვანა წყალი, და აყრილ ქუჩის გაკეთებას კი არა ჰფიქრობს.

ქალაქის გამგეობის მოვალეობაა, რომ ამ გვარი უწესოება არ მოხდეს უიმისოთაც არა-დასატრაბახებელს ჩვენ ქუჩების თაობაზედ ბ. ყორღანოვი ვალდებულია, აყრილი ქუჩა თვითონ გააკეთოს; თუ წყლის გაყვანის შემდეგ, ერთის კვირის განმავლობაში არ გააკეთა ქუჩა, მაშინ კარგი იქნება, რომ თვითონ ქალაქის გამგეობამ გააკეთოს ყორღანოვის ხარჯით და ამას გარდა ჯარიმაც გარდაახდევინოს იმასა.

* * *

დღეს, სამშაბათს საღამოს 8 საათზე კავკასიის გეოგრაფიულ საზოგადოებას შტაბის ზალაში ექნება წლიური საზოგადო კრება, რომელზედაც გარეშე პირთაც შეუძლიანთ დასწრება.

განსახილველი საგნები: წაიკითხვენ 1881 წლის საზოგადოების მოქმედების ანგარიშს;—ი. ი. სტებნიცკი წაიკითხვას შენიშვნას პონტიის (ლაზისტანის) ქედზედ;—ტ. პ. იუზეფოვიჩი წაიკითხავს თავის მოგზაურობას ქურდისტანში;—ა. ვ. კამაროვი სვანეთში, მოგზაურობის ამბავს.

* * *

გაზ. „კავკაზი“ გვაცნობებს, რომ იმ კამისიაში მონაწილეობის მისაღებად, რომელიც, ღენ.-ლეიტ. სტაროსელსკის თავსმჯდომარეობით, დაარსებულია ტფილისში კავკასიის ახალ გამგეობის პროექტის შესადგენად, ფინანსთ სამინისტრო გზავნის ტაინი სოვეტნიკს ბუხს; შინაგან საქმეთა სამინისტრო გზავნის ღენ.-ლეიტ. გრაფ ლევაშოვს, ღენ.-მაისრადეეევს და სტატსკი სოვეტნიკს მლისევს, სახელმწიფო ქონებათა სამინისტრო—ხერსონისა და ბესარაბიის გუბერნიის სახელმწიფო მამულების გამგებელს დეისტ. სტ. სოვეტნიკს ტიხეევს.

* * *

ყვირილიდამ გვწერენ, რომ გასულ მარტის 21-ს ერთს იქაურ ზალაში გაუმართავთ ქართული სპექ-

(„დროების“ ფელეტონი, 6 აპრილი.)

ფათი

(სააღდგომო მოთხრობა)

(დასასრული.*)

ერთს გაზაფხულის საღამოს, როდესაც მთელი ბუნება მთელი თავის ძალით წინ გადაშლილიყო, როდესაც დედამიწას მწვანე ხავერდის მზგავსი ხალიჩა, შემკული ათასი ფერის სურნელოვან ყვავილებით შემკობილიყო, თავადი მიხეილ ქუჩაში შეხვდა ფათის, რომელიც სასეირნოდ გამოსულიყო.

— საღამო მშვიდობისა, ფათი! უთხრა მიხეილმა დაღონებულის სახით და გაუშვირა ხელი.

— როგორა ბრძანდებით? ჰკითხა ფათიმ, რომელმაც დაღონება შეამჩნივა თავადს.

— ცუდათ, საძაგლათ...

— რა მოგივიდათ, რა არის? შეშინებით და თანაგრძნობით მიატანა ფათიმ.

— ის, რომ ქვეყანა ჯოჯოხეთია და კაცი მოსვენებას ვერა პოულობს.

— როგორ? რათა ბრძანებთ მაგას?

— იმათ რომ უბედური ვარ. მოკლედ მისცა პასუხი.

— უბედური? თქვენა? გაკვირვებით ჰკითხა ფათიმ.—რითი ხართ უბედური?

— იმითი რომ შენ არ გიყვარვარ.

ფათი შეკრთა ამ სიტყვებმა და რამდენიმე ნაბიჯი უფრო ჩქარა წაადგმევინა; რამდენიმე წუთმა სიჩუმეში გაიარა.

ისინი ჩაბრუნდნენ ალექსანდროვის ბაღში. მშვენიერი, მთვარით გაკაშკაშებული საღამო თავს დაჰყურებდა იმათ, მოსეირნეებს გაევსოთ სკამეიკები.

— შემიბრალე, ნუ მტანჯავ! ჩასჩურჩულა კიდევ თავადმა, როდესაც ისინი მივიდნენ ერთს გამარტოებულს სკამეიკასთან, რომელზედაც ჩამოსხდნენ.

— გადაწყვიტე, ეხლავ, ამ წამსვე... ან უნდა გამომყვე ცოლად, ან თავი უნდა მოვიკლა!

ფათის, რომელიც ამ გვარს ბედნიერებას თავის დღეში არ მოელოდა, ეგონა, რომ სმენამ უღალატა.

— გესმის, ფათი, ან ჩემი სიკვდილი, ან შენი ჩემზედ გათხოვება!.. თანახმა ხარ?.. თუ...არ გიყვარვარ?

ფათიმ ძლივს გამოარკვია რასაც ითხოვდნენ იმისგან, ისე აღელდა, რომ თავი ველარ შეიმაგრა და გულამომჯდარი გადაეხვია მიხეილს.

— მიყვარხარ... მიყვარხარ... განა არა ხედამ რომ მიყვარხარ, ნიავსავით ჩუმის ხმით ეუბნებოდა ის.—უშენოთ მეც სიცოცხლე არ შემიძლიან...

მიხეილმა მოხვია მკლავები, ჩაიკრა გულში და დაუწყო გრძნობით კოცნა.

ის ეფიცებოდა, რომ უ-იმისოთ ერთს დღეს ვერ გასძლებს, რომ ფათი ისეთ საჭიროებად შეიქნა იმის ცხოვრებისთვის, როგორც ჰაერი სუნთქვისთვის, როგორც წყალი თევზისთვის...

ამ მოულოდნელმა ბედნიერებამ შეყვარებულებს თავი ისე დაავიწყა,

*) იხ. „დროება“ № 67.

ტაკლი, ლექსების კითხვა და სიმღერა. წარმოუდგენიათ ანტონოვის კომედია „მე მინდა კნეინა გავხდე“ და ვ. აბაშიძის ვოდევილი „ცოლი თუ გინდა, ეს არის!“

* * *

ჩვენ გვაცნობებენ, რომ გავლილ მარტის 15-ს ერთს სახელმწიფო პალატაში მოსამსახურე მწერალს გვარად გ. შკუწიმიძეს კალმის დანით გამოუჭრია ყელი და თავი მოუკლავს. მიზეზი, როგორც ამბობენ, ის ყოფილა, რომ ეს ყმაწვილი ერთობ დაჩაგრული ყოფილა ბუნებისაგან — ყურს აკლდა, კუზიანი და ჩოფური იყოვო და ამ ბოლო დროს თვალებიც წაუხდაო. ამას გარდა უკანასკნელ დროს საწყალი ხშირად სჩიოდა თურმე, რომ ჩემი უფროსი (სტოლის-უფროსი) ჩინოვნიკი ერთობ მჩაგრავსო, ბიჭსავით მეპყრობაო და რადგან გაჭირებული ვარ, უნდა მოვითმინოვო.

* * *

ჩვენ მივიღეთ ზორიდამ შემდეგი შენიშნვა:

„დიდი მადლობის ღირსია განკარგულების მომხედნი ზორის საქალებო სასწავლებლის მირიანოვის სახლებიდამ თ. ერისთავს სასახლეში გადატანისათვის. მართალია, ბ. ნ. მირიანოვას სახლები რამდენიმე საჟენით უფრო ახლოა მოსწავლეებისათვის, მინამ თ. ერისთავისა, მაგრამ სამაგიეროთ მირიანოვის სახლი იმისთანა დაბალ და ჩავარდნილ ალაგზედაა, რომ ცოტაოდენი წვიმის შემდეგ მიუსავალი ტალახის ტბორეები დგება, რომლის გამოც რამდენჯერამე ამ ზამთარში მოსწავლეები გზიდან უკან დაბრუნდნენ და ველარ მივიდნენ სასწავლებელში, და ზოგი კი ვისაც წელ მაგარი მსახური ახლდა თანა, აიკიდებდა ზურგზედ და მუხლამდის ტალახში თხლაფა-თხლუფით მიიყვანდა და გადმოსვამდა სასწავლებლის კარებთან. თ. ერისთავის სახლი კი. სადაც სასწავლებლის გადატანა გადაუწყვეტიათ, იმისთანა ქუჩაზედ არის, რომ მთელი თვეები რო იწვიმოს, შეუძლიან ყველას უკალოშოთაც იაროს. ამას გარდა ეს სასწავლებელი არც ისე მოშორებულია შუა ქალაქიდამ, როგორც ამას წინათ იწერებოდნენ თქვენს გაზეთში.

კიდევ თიანეთის გზაზედ

„ვერიდებოდი ლოლოსაო, დამხვდა სოფლის ბოლოსა“—ეს ანდაზა თითქო ჩემს თავზედ იყოს ნათქვამი. ღმერთია მოწამე, რომ ვერიდები, როგორც ჭირს, თიანეთის გზაზედ ლაპარაკსა, მაგრამ დასწყევლოს ჩემმა გაჩენამ; ისე მდევნის ყოველ ფეხის-გადადგმაში, როგორც აჩრდილი.

ერთს მშვენიერს დღეს, როდესაც მზემ გამოჰყო თავი და მოჰფინა თავისი თბილი სხივები ქ. ტფილისის არე-მარეს, ხალხი, როგორც ჭიანჭველები, გამოვიდა გარეთ და დასეირნობდა გალავინის პროსპექტზედ და ალექსანდროვსკის ბაღში. დამწყვდეული, ზამთრის ყინვებისაგნ, მეც ავიღე ქუდი და გამოვედი სასეირნოთ. დიდს ხანს ვიარე და ბოლოს მივედი და დავსჯექი ერთს სკამეიკაზედ.

ამ დროს აკი გამოჩნდნენ ჩემი ნაცნობი ორი კაცი, ჩერგეზულად ჩაცმულები, და მომისხდნენ გვერდით. იმათი დანახვა და თიანეთის გზის მოგონება ჩემთვის ერთი იყო. დასხდნენ თუ არა, ერთმა ჰკითხა მეორეს:— დუშეთში ეხლახან იყავიო და ხალხი თიანეთის გზის გასაკეთებლათ გაჰყავთ თუ არაო?

ამ კითხვაზე მეორემ ერთი ისეთი ამოიოხრა, რომ მეგონა გული თან ამოჰყვებოდა და იქვე ფეხებს გაშლიდა; მაგრამ ღმერთმა უშველოს მისს აგებულებასა, მხოლოდ ჩაახველა და შემდეგ დაიწყო ლაპარაკი იმისთანა შესანიშნავი ამბავისა, რომ მართლა უმიზეზოთ არ იყო იმისთანა ამოხვრა.

შარშან, თიანეთის გზას რომ აკეთებდნენ, რამდენიმე კაცი ჩასულა თურმე ერთს გლეხ კაცის სახლში ბანიდამ და ქურდულათ ამოუტანიათ ექვსი თუმანი ფულად და ერთი ფალასი ხალიჩა თუ ნაბადი.

ამ ქურდობაზედ შამდგარა საქმე დუშეთის მომრიგებელ მსაჯულთან და ამ საქმის განრჩევის დღეს ის კაცი შესულა მსაჯულის კამერაში. მსაჯულს უკითხამს პირველად ბრალდებულთათვის: დამნაშავედ ალიარებთ თქვენს თავსა ამა-და-ამა კაცის ფულების და ფალასი ხალიჩის ქურდობაში, თუ არაო? ბრალდებულთ უპასუხნიათ, რომ ეგ საქმე ჩვენთა მოხელათა და მამასახლისმა დიდიხანია შინაურულად გადაგვიწყვიტესო და მოვრჩითო ასე, რომ ექვსი თუმანი პატრონს ჩავაბარეთო და თუმცა ცხრა მანეთი მოხელეთათვის უნდა მიგვეცა, მაგრამ მათ გვაპატიესო!

მსაჯულს მოუთხოვნია მაინც პირ-და-პირი პასუხი კითხვაზედ და მაშინ მათ უარი უყვიათ დანაშაულობაზედ, ამოუღიათ მამასახლისის ბძანება, მიურთმევიათ და მოუხსენებიათ:

— ამ ბძანების ძალით და ნებით, მართალია, ამ კაცის სახლის ბანიდამ ჩავედითო, ამოვიტანეთ ერთი ფალასი და არა ფულიო, ამიტომ რომ ეს კაცი ცხვარიჭამიიდამ გამოპარულიყო და სამუშაოდ აღარ უნდოდა წასვლა.

მსაჯულს წაუკითხავს მამასახლისის ბძანება, რომელშიაც თურმე წერებულა: გიბრძანებთ თქვენაო, რადგანაც წამოსულხართ დარჩენილის და გამოპარულის ხალხის დასარბეველათაო, წადით და დაარბიეთო ვინც-კი იქიდამ გამოპარულანო.

გარდა ამისთანა სასტიკი ბძანებისა ბრალდებულთ წარუდგენიათ კიდევ ერთს თაბახზედ დაწერილი მოწმობა ზთელის საზოგადოებისაგან ხელ-მოწერილი მასზედ, რომ ამისთანა დარბევა ჩვენში ყოფილა და არის მიღებული ჩვეულობათაო.

მომრიგებელ მსაჯულს რადგანაც დაუნახავს, რომ [illegible] ჩასულან სახლში [illegible] ყოფილა, მოუპარავთ ფულები [illegible] ვიანთ სასარგებლოდ, მიუღია მო[illegible] მედობა მათი ქურდობათ და გად[illegible] წყვეტია მათი დატუსაღება [illegible] რამდენიმე თვე.

ამ განაჩენზედ არა გვეთქმის-რა, რადგანაც ქურდობა უნდა იყოს დე[illegible] ნული და ქურდი დასჯილი.

მხოლოდ ჩვენ გვაკვირვებს შინა[არ]სი მამასახლისის ბრძანებისა [და] ხალხის მოწმობისა. განა მამასახლის[ს] იმისთანა პირია, რომ შეუძლიან გა[მოს]ცეს ამისთანა ბძანება—ფირმანი ხალ[ხ]ხის ასაკლებად და დასარბეველად? გა[ნა] აკლება და დარბევა ხალხისა [ამ] გვარის ქცევით და წესით მართ[ლა] ჩვეულებათ არის დაწესებული, რო[გო]რც მოწმობს საცოდავი ხალხი!

თუ მართლა ეს ასრე არის, მაშ წარმოიდგინეთ—რა ყოფა იქნება ხალხში, როდესაც ამისთანა ბძა[ნე]ბეებით მიბძანდება რამდენიმე კაცი სოფელში? უეჭველია, უნდა მოხდე[ს] სად ცემა-ტყეპა, სად ძალათი წართმევა და სად ამ გვარი ქურდობა და შეძინება გლეხ-კაცის ქონებისა.

— ჭეშმარიტად, ამოიოხრა იმ კაცმა, როდესაც გაათავა ამ საქმეზე ლაპარაკი, ამისთანა ქცევით, მოქმედებით და წესით, არამც თუ გზის გაკეთება, ეკკლესიის აშენებაც საზიზღარია.

სად ბძანდებოდნენ მაშინ ის ზედამხედველნი ჩინოვნიკები დუშეთის მაზრისანი, რომელთაც უნდა ყური ეგდოთ ხალხისათვის, დაეცვათ მათი ინტერესი და საქმე წაეყვანათ კეთილად და წესიერად, რომ ამისთანა ალა-მახმად-ხანის ფირმანები არ ეტარებინათ ხალხის ასაკლებად და დასარბეველად?

ვისაც აქვს ყური სასმენად—ისმინონ!!...

ლომო სუმ.

რომ თუმცა ბალი კარგა ხანი იყო, რაც მოსეირნეებისაგან დაცარიელდა და მთვარეც მთა-წმიდის სერებს გადაჰფარებოდა, მაგრამ ისინი-კი ისევ ისე ისხდნენ და სტკბებოდნენ ერთმანერთის ჰვრეტით...

—

გაიარა ზაფხულის ღამეებმა და იმათთან ერთად ფათის ტკბილმა ოცნებამაც.

ფათიმ მალე შეემჩნია მიხეილს გულის აცრუება და პირველათვე ამ აზრმა, ლახვრად დაუარა გულში. ბევრსა ჰფიქრობდა, ბევრსა სწუხდა, ბევრსა ცდილობდა, მაგრამ ყველაფერმა უბრალოდ ჩაუარა და წარსული ნეტარება ველარ დაებრუნებინა იმას.

ფათი იტანჯებოდა, სწუხდა და დამამშვიდებელი სიტყვა-კი არავისაგან ესმოდა. ტანჯვით და მწუხარებით მოელოდა მიხეილის დაბრუნებას.

ამ მოლოდინში და სულის ბრძოლაში მიდიოდა დღეები. ამ მოლოდინში აღდგომის ღამემაც მოაწია და ფათის წარსულის მოგონებამ განსაკუთრების ძალად ლახვრად დაუარა გულში.

ფათი იჯდა თავის მალაზიაში მარტო, დაღონებული და ოცნებით წარსული დღეების მოგონებას ეძლეოდა. იმას თვალ წინ წარმოუდგა ჯერ ის ბედნიერება, რომელსაც ისე ტკბილად და სასიამოვნოდ გრძნობდა რამდენიმე თვის წინად; მერე მოაგონდა თავისი სიღარიბე, ობლობა, უსინათლო მამა, რომელმაც ქრისტეს აღდგომის ღამეს შიმშილში და წყურვილში, ქრისტიანებისგან გაუკითხავად დალია სული. მოაგონდა იმისი თრევა სხვა-და-სხვა სასამართლოებში და ამასთან ერთად ვინ იცის კიდევ რამდენი წვალება. მაგრამ, როცა იმან თავის ობლობას, უპატრონობას პირ-და-პირ შეხედა, ეს ყველა სატანჯველზედ, ყველა მწუხარებაზედ გადაჭარბებულად ეჩვენა. იმას აუდუღდა, აუჩუხჩუხდა გულში სისხლი და მწარე მდუღარე ცრემლები გადმოედინა თვალებიდგან.

— რათა ვარ ასე მარტო? რათა ვარ ასე უბედური? წარმოსთქვამდა ის და ცოტახნით თითქოს დაშოშმინებულს, თუ გაბრუებულს გულში ხელ-ახლად ადუღდებოდა სისხლი და ხელ-ახლად გადმოედინებოდა მდუღარე ცრემლათ.

ბოლოს თითქოს მისუსტდა, მიყუჩდა და მიწვა დივანზედ, მაგრამ ამ მდგომარეობამ დიდხანს არ გასწია—ის ერთბაშად წამოვარდა და დაიძახა:

— არა, არა, ის მე თავს ვერ დამანებებს! ის მოვალეა მიპატრონოს...

ამ სიტყვებით მოიგდო წამოსასხამი მხრებზედ, მოიხვია თავზედ შალი, გავიდა გარეთ და ჩქარის სიარულით გაემართა სოლოლაკისკენ.

იმან მიაღწევა ერთს სახლს, რომლის კარებიც ღია დარჩენოდა ბიჭ[ს] და ამისთვის პირ-და-პირ შევიდა, ავ[ი]და კიბეზედ. იქ ხმაურობამ დაარწმუნა, რომ სახლისპატრონებს არ ეძინათ და შინ იყვნენ. ცოტა შეჩერების შემდეგ იმან შეაღო კარები.

— ფათი! გაკვირვებით წამოიძახა მიხეილმა.—რისთვის მოსულხარ, რა გინდა აქა?

— ქიდეცა მკითხამ?

— მე სტუმრებს ველი, შენთვის არა მცალიან ეხლა.

— ა-ა! ეხლა არა გცალიან, განა ეხლა, როდესაც შემოგწირე ყველაფერი! გესმის ყველაფერი, რითაც ამაყობს, რითაც თავი მოსწონს ქალს! ახლა მოგწყინდი, ეხლა აღარა გცალიან ჩემთვის განა?.. მაშ იცოდე, რომ მეც ჩემთვის არ მოვსულვარ, მე ვიცი ვისაც მოელი შენ: შენ დაინიშნე, ცოლს ირთავ... ეგ ჩემთვის სულ ერთია... მე ღვთის წინაშე გა-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ქართული ისტორია

…ანდრია მოციქულის ქადაგება საქართველოს სამზღვრებში

ჩვენი მატიანე უჩვენებს ორს სხვა-და-სხვა მხარეს, საიდამაც საქართველოში ძველი აღსარება გავრცელდა. ეს მხარეებია: სპარსეთი და საბერძნეთი. აზონს შემოაქვს გაცი და გაიმი; საურმაგს აინინა და დანანა; ფარნაჯომს ზადენი. ანდრია მოციქულის დროს მესხნი მსახურებენ ბერძნების ღმერთებს არტემის და აპოლონს. რევის მეუღლე, ასული ლომთეთისა, შემოიტანს აფროდიტს. ქართლის ცხოვრება იტყვის ფარნავაზზე: „შექმნა კერპი დიდი სახელსა ზედა თვისსა, ესე იგი არმაზი"; მაგრამ ცხადია, რომ არმაზი ძველათვე დამყარებული ჩვენში. ჩვენი არმაზია სპარსების ორმოზდი, სომხების არამაზდი. ის სპარსეთში იყო „მზისა ანუ ცეცხლის წარმომადგენელი"; იმისნი მსახურნი იყვნენ მოგვნი. სომხეთში არამაზდი იწოდებოდა ღმერთების მამად და მეფედ. იმისი ტაძარი იყო მართული ანის ქალაქში. აქვე ჰქონდა ადგილ-სადგომი არმაზდის მღვდელთავარს. მოსე ხორენელის სიტყვით, ქართველების „არმაზი, ჭექა-ქუხილის მპყრობელი, ამართული იყო ქალაქს გარეთ, გაღმა მდინარისა. ჩვეულებისამებრ ქალაქის მცხოვრებნი თაყვანს სცემდნენ იმას ყოველ დღე, განთიადის დროს, თავიანთის სახლის სართულებიდამ და ვისაც იმისთვის მსხვერპლის შეწირვა ჰსურდა, ის გავიდოდა მდინარეს და ტაძრის წინ დაჰკლავდა მსხვერპლს."

კერპთ-მსახურება იყო გავრცელებული საქართველოს ყველა მოსაზღვრე ტომებში. სტრაბონის მოწმობით, ალბანელნი თაყვანს-სცემდნენ მზეს, იუპიტერს და მთვარეს (ანაჰიდს) და მომეტებულად ამ უკანასკნელს, რომლის ტაძარი იყო იბერიის საზღვრად. მცირე-აზიაში მსახურებდნენ: …ანინში აპოლონს; ბიფინიაში მარსს; ტრაპიზონში მერკურის და ჯოჯოხეთის ღმერთს. ჰერაკლისის ანუ ახლანდელის ანაკლიის ღმერთი იყო იუპიტერი სტრატია; ფაზისის ვენერა, რომელიც იმყოფებოდა მდინარის შესართავის მარცხნივ. ვენერას ხელში ეჭირა კიმბალი და იმისი ტახტი იყო დაბჯენილი ლომების სტატუებზე. აქვე უჩვენებდენ ახილლესის ტაძარს, იმისვე სახელით წოდებულს. აფხაზების თაყვანის-ცემის საგანს შეადგენდნენ ჭალები და ტყეები. თვით ძველნი ჩერქესნი თაყვანს-სცემდნენ დიანას.

„ქართველებს ეპყრათ—ქართლის ცხოვრების თქმით—სჯული უმოროტესი ყოველთა ნათესავთა: ქართველნი შესწირვიან კერპებს ყრმათა, სჭამდნენ კაცთა, რომელთა შესწირვიან კერპთა". შესაწყნარებელია თუ არა ეს თქმულება, აი ამაზე რას ამბობს ბროსსე: „მეც მჯერა ქართლის ცხოვრების სიტყვა ცოლ-ქმრობაში ნათესაობის შერევაზე ურიების ჩვეულების მიყოლით და მკვდრის დაუმარხაობაზე ცეცხლის-თაყვანის მცემელთ მიბაძვით; მაგრამ მეძნელება დავიჯერო, ვითომც იბერიელთ ოდესმე ჩვეულებათ ჰქონიყოთ კაცის-მჭამლობა. კაცის-მჭამლობას, ჩვეულებათ გადაქცეულს, ძნელად პოულობენ თვით აზიის ტომებში. ამერიკისა და ოკეანის მცხოვრებნი, რომელთაც, მართალია, ჰქონიათ და აქვთ ეს ჩვეულება, არიან ველურნი მეომარნი; იმათ არ იციან არც ბინადრული ცხოვრება, არც იმისი საფუძველი მიწის შემუშავება. ისინი იკვებებიან წყლის ცხოველით და ტყის ნაყოფით. ამისთვის შესაძლებელია, რომ იმათი პირუტყვული ბუნება და შიმშილი აღძრევენ იმათ გულის-წადილს, როდესაც ისინი ჰხედვენ მტერს, მიწაზე გართხმულს; მაგრამ ადამიანის ჭამა ნაყოფიერის მიწის მუშაკის იბერთაგან, რომელნიც, ბერძნებისა და რომაელების თქმით, მჭიდროდ დაფუძნებულს ტომს შეადგენდნენ, შესაწყნარებელი საქმე არ არის და მე უარ-ვჰყოფ ამას".

მართლა და ჩვენ დროში ხმელეთის პირზე იშვიათი საქმეა ადამიანის მსხვერპლად შეწირვა და კაცის-მჭამლობა. ამ ჩვეულების მიმყოლნი ტომნი იპოებიან მხოლოდ ავსტრალიის კუნძულზე, ამერიკის და აფრიკის ველურ მცხოვრებში, თუმცა ზოგნი იმათგანნი არიან ადგილობრივ დამყარებულნი და ცხოვრობენ უხვად მინიჭებულს მხარეებში. ამ საზიზღარის ჩვეულების მიზეზი არის პირუტყული ბუნება. ავსტრალო-ამერიკელნი ტომნი ისე დაბლა დგანან გონებით და ზნეობით, რომ იმათთვის კაცის კლვა, მტრის ყელის გამოჭრა ისეთი საქმეა, როგორც ნადირის დაკლვა. ამ მდგომარეობაში იყვნენ ისტორიის წინა დროებაში თვით აზიელნი და ევროპიელნი, რომელნიც ეხლა გონებისა და ზნეობის წარმატებაში არიან შესულნი. ჰეროდოტეს თქმით სკვითები მსხვერპლად სწირავდნენ ღმერთს მარსს იმ უცხო ტომს, რომელიც კი იმათ ხელში მოხვდებოდათ. უცხო ტომსვე უმსხვერპლავდნენ თავის ღმერთს ქალწულს ტავრო-სკვითნი. ეს ჩვეულება ჰქონდათ აგრეთვე უწინდელ ჩერქეზებს. სტრაბონის სიტყვით, ალბანელნი იბერიის საზღვრად ადამიანს დაუკლავდნენ მთვარეს, იმის სადღესასწაულო დღეს, ბერძენნი, თავიან ბარბაროსობის დროს, როდესაც ტავრო-სკვითნი, უკლავდნენ დიანა ღმერთს ჩჩვილ ყრმებს ორისავე სქესისას. თუმცა ეს ცნობები არ გვიჩვენებენ კაცის მჭამლობას, მაგრამ როდესაც ადამიანი ისეთ მხეცურ მდგომარეობაშია, რომ მსხვერპლად შეწირვას თავის მოყვასისას არ იზიზღებს, მაშინ ის არც კაცის ხორცის ჭამას უარჰყოფს. ამ საგანს ზოგიერთნი მწერალნიც გვიმტკიცებენ. ისინი ძველის მწერლების ჩვენებით კაცის მჭამლობას მიაწერენ სკვითებს, ეფიოპებლებს, აზიელებს და თვით ელლინების წინა-პართ.

ამის შემდეგ ჩვენ უნდა დარწმუნებულნი ვიყვნეთ, რომ ქართლის ცხოვრების თქმულება ქართველთაგან ადამიანის მსხვერპლზე და იმისგან ხორცის ჭამაზე არ ეწინააღმდეგება არც ბუნების კანონს, არც მსოფლიო ისტორიას, თუმცა დასაჯერებელი არ არის, რომ ჩვენნი წინა-პარნი ამ ჩვეულებაზე მდგარიყვნენ მე-II და მე-III საუკ. ქრისტეს წინად. ამ დროს იმათ ისე ჰქონდათ დამყარებული სამოქალაქო წესი, ისეთ ხარისხზე იდგნენ ისინი გონებითაც და ზნეობითაც, რომ ყოვლად შეუძლებელი საქმეა, როგორც ეს საფუძვლიანათ შეუნიშნავს ბროსსეს, რომ ამ მხეცურ თვისებას მაშინ ადგილი ჰქონიყო. ჩვენ ზემოდ ვუჩვენეთ რამდენიმე შემთხვევა, რომელიც ამტკიცებს, რომ მრავალი იმ ფაქტთაგანი, რომელიც ჩვენ მატიანეს ისტორიულ დროებში შემოაქვს, უნდა მიეთვისოს ისტორიის წინა-დროებს. კაცის მსხვერპლად შეწირვაზე და იმის მჭამლობაზედაც ეს უნდა ითქვას.

საქართველოში კერპთ-მსახურების შემდეგ დამყარდა ქრისტეს სჯული. ქრისტიანობის გავრცელება აქ ერთისა და ორის წლის საქმე არ არის. ყოველივე, რასაც მთელის საზოგადოების წესისა და ზნეობის ცვლილება მოაქვს, ვრცელდება, ფუძნდება დროს განმავლობაში. ამ გვარადვე საქართველო მზადდებოდა ქრისტეს სახარების მისაღებად მრავალი ჟამი. იმისი საფუძველი აქ დაიდო მოციქულების დროს. თუ რომ შესაძლებელი საქმე იყო ახალი ახსარების შეთვისება რომლისამე ტომისა მან პირველსავე საუკუნეში, იმ დროს ის, ჩვენის ფიქრით, უეჭველად უნდა შეჰხებიყო სომხეთსაც და ჩვენ მხარესაც, მთელს საქართველოს თუ არა, იმის საზღვრებს მაინც. ამ ქვეყნების ნაწილები მოციქულების დროს ეჭირათ რომაელებს. შავი ზღვის ნაპირები მოფენილი იყო ბერძნების კოლონიებით. სომხეთში და საქარ-

---

…მ პასუხს!.. მაგრამ რას იტყვი შენს …ლზედ, რომელიც ამ დღეებში …აჩნდეს? მიპასუხე... იქნება …სთვისაც არა გცალიან?.. მე მოვ…ლვარ როგორც დედა, რომ მო…თხოვო შენგან ანგარიში... გესმის?.. …ას იტყვი შენ შვილზედ?

ამ დროს მოისმა კარებიდგან ზა…ის ხმა. მიხეილი, რომელიც თავის …სიმამროს მოელოდა, დაფაცურდა.

— ახლა წადი, დრო არა მაქვს.... …ვალ, ხვალ... ახლა გთხოვ მომ…რდე...

— არ წავალ, ფეხს არ მოვიცვლი …დან!.. შენ მე ფიცი მომეცი, რომ …ირთამდი, მეც დაგიჯერე.... თუ …ამ ნება აქვს აქ ყოფნისა მე ყვე…აზედ მეტი უნდა მქონდეს.

ამ დროს შემოვიდა ვარსკვლავებით …რწყინვებული მიხეილის სასიმამრო, …ომელმაც სიამაყით თვალი გადაავლო … ქალს და დამცინველის ღიმილით მი…რუნდა თავის სასიძოს.

— რომანი... სცენა... და ამ სიტყვებით მხრების აწევით შეათამაშა მსხვილ ფოჩიანი ეპოლეტები.

— არა, ღმერთს გეფიცებით... მე თითონ არ ვიცი საიდგან, რისთვის მოვიდა ეს დედა-კაცი... დაიფანტა მიხეილი...

— არა უშავს-რა, არა უშავს-რა, მეც ჩემს ყმაწვილს კაცობაში ბევრი.....

— მე თქვენ გეტყვით, რათაცა ვარ აქა, გააწყვეტინა ფატიმ. მე აი ამან წამართვა, მომპარა ყოველისფერი, გესმისთ ყოველისფერი!.... დღეს თუ ხვალ დედა შევიქნები... ეხლა-კი ფიცსაცა ღალატობს და სვინიდისსაც...

— რა დასამტკიცებელი საბუთი გაქვს, რომ შენი შვილი ნამდვილად თავადი მიხეილის შვილია?...

ფატი არ მოელოდა ამ სიტყვებს, ნამეტნივად მოხუცებულის კაცისაგან. როგორც ზარ დაცემული დაეცა სკამზედ.

— მიშა! მიუბრუნდა ახლად მოსული თავის სასიძოს.—უთუოდ ამ ქალს სააღდგომოდ ფული არ ექნება, მიეც ერთი ოც-და-ხუთიოდე მანეთი და მოიშორე თავიდგან.

ფატი თითქოს ღრმა ძილიდგან გამოაფხიზლა ამ უკანასკნელმა სიტყვებმა, წამოხტა როგორც გველისგან ნაკბენი და მთლად გაფითრდა.

რაოდენიმე ხანს მღელვარება ნებას არ აძლევდა ხმა ამოეღო.

— თქვენ როგორა ბედავთ, ვინ მოგცათ ეგ ნება!.. თქვენ.-თქვენ... ველარ გაათავა სიტყვები და გონებამიხდილი დაეცა პოლზედ....

რამდენიმე წუთს შემდეგ ბიჭს ეკიპაჟით მიჰყვანდა მტირალი ქალი თავის სახლში.

თავადი მიხეილი და თავის სასიმამრო-კი მიაჭენებდნენ სიონის სობოროში, სადაც ქრისტიანულის წესით უნდა მოესმინათ წირვა და მიელოცათ ერთმანერთისთვის ეს დღესასწაული.

—

მეორე დღეს ქალაქის საავათმყოფოში მიიტანეს ერთი ყმაწვილი ქალი, რომელსაც თავი დაეხრჩო მტკვარში. ეს გახლდათ საცოდავი ფატი, რომელიც ჯერ ექიმებმა ჯიჯღნეს, მერე ჩაჭედეს უბრალო ხის კუბოში; უმღვდელოთ, უპატიოთ, დაუტირებელი სალდათებმა ჩააგდეს სამარეში და საჩქაროთ მიაყარეს მიწა....

ხალხი და იმათ შორის თავადი მიხეილ თავის სასიმამროთი დააჭენებდნენ ვიზიტებით და ერთმანერთს ულოცამდნენ „ქრისტე აღდგა"!..

ს. მოჩხუბარიძე.

თელოში მკვიდრობდნენ მრავალნი ურიანი. იმათ შეუწყვეტელი კავშირი ჰქონიათ იერუსალიმთან. მაშა სადამე რაც იერუსლაიმში და ურიასტანში მოხდა, იმისი გავლენა ჩვენ ქვეყანაშიაც უნდა აღმოჩენილიყო. უპირველესი ყურადღება მოციქულებისა და მათის მოწაფეებისა მიქცეული იყო მცირე აზიაზე. მცირე აზიას პირველ საუკუნეში შეადგენდნენ, სხვათა შორის, დასავლეთათ-ლიდია და იონია ამათის უმთავრესის ქალაქებით სმირნით და ეფესით; შუა-გულად—ფრიგია ქალაქებით კოლოსით და ფისიდონიის ანტიოქიით; გალატია და ბიფინია ქალაქებით ნიკეით, ნიკომიდიით, ხალკინონით, პონტის, ჰერაკლეით; ჩრდილოეთად—პონტი პოლემონიისა და მისი ქალაქები კერსუნი, ტრაპიზონი, რიზა. ამ პონტის საზღვრებში მკვიდრობდნენ, სხვათა შორის, ქართველების მონათესავე ტომნი ტიბარენნი; აღმოსავლეთად—კაპადოკია ქალაქებით კესარიით, კომანით. კაპადოკის საზღვრებში მდებარეობდნენ მცირე სომხეთი, კილიკა ქალაქებით სელევკით და ტარსით სამხრეთად—პაფლაგონია, ფიზიდია. აღმოსავლეთი ნაწილები შავის ზღვისა შეადგენდა კოლხიდას და აფხაზეთს, სადაც ქალაქებათ იყვნენ ფაზისი, ჰერაკლია, სებასტოპოლი დიდი ანუ დიოსკურია, ნიკოპსია და პითიური ანუ ბიჩვინტა. მცირე აზიის ქვეყნები შეადგენდნენ მოციქულების პირველ ასპარეზს. ჩვენ ვიცით, რომ სული-წმინდის მოფენის დროს იერუსალიმში იმყოფებოდნენ, სხვათა შორის, კაპპადოკისა და პონტის მცხოვრებნი, რომ მოციქული პეტრე მიუწერს თავის ეპისტოლეს პონტში, გალტიაში, კაპპალოკაში და ბითინიაში გაბნეულთ უცხოტომთ, „სულის-წმინდისაგან წინათ განწესებულთ ქრისტეს იესოს სისხლის სასხურებლათ.“ ჩვენ ვიცით, რომ სახარება ჰქადაგეს პონტის სინოპში მოციქულიბმა პეტრემ და პავლემ; კოლხიდაში მათემ; მაგრამ წილის-ხდომით ჩვენი მხარე ერგო ანდრია მოციქულს. იმისი გზა იდო ბითინიაზე, ხალკიდონზე, ჰერაკლიაზე, სინოპზე და ტრაპიზონზე, სადაც იმან დასვა ეპისკოპოსად თავისი მოწაფე ფილოლოგი. ანდრიას ქადაგებას ჩვენ მხარეში სებასტოპოლში ანუ დიოსკურიაში მოიხსენებენ მესამე საუკ. ორიგენი, მეოთხე საუკ. დამდეგს იპპოლიტი და დოროთე ტირის ეპისკოპოსი; მეოთხე საუკ. გასულს სოფრონი კიპრის ეპისკოპოსი. იბერიას ანდრია შეეხო მხოლოდ დასავლეთის მხრივ. მე-IX საუკ. ნიკიტა პაფლავონი ამ გვარ შესხმას უძღვნის ანდრიას: „შენ, ჩემის საქადულის ყოვლად ღირსო ანდრია, მიიღე რა შენ წილათ ჩრდილოეთი, გულს-მოდგინედ მიმოვლე იბერნი, სავრომატნი, ტავრნი და სკვითნი, განვლე ყველა თემები და ქალაქები, რომელნიც ჩრდილოეთით და სამხრეთით ჰსაზღვრავენ ექსინის პონტსი.

დიმ. ბაქრაძე.

(გაგრძელება)

თფილისის სამკურნალო

ავათმყოფები მიიღებიან დილის რვა საათიდამ თორმეტ საათამდის.

ორშაბათს გარაღევიჩი და ლისიცევი—შინაგან ავათმყოფობისა; კელდიში სიფილისტიკური და ხირურგიული ავათმყოფობისა; ბახუტოვი—ბებიაობის, ქალების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი მარღვების სისუსტის და შინაგან ავათმყოფობისა.

სამშაბათს. მინკევიჩი—ხირურგიული ავათმყოფობისა; ლისიცევი—შინაგან ავათმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და ხირურგიული ავათმყოფობისა; ბახუტოვი—ბებიაობის, ქალების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი და დანიელ-ბეგოვი—მარღვების სისუსტის და შინაგან ავათმყოფობისა.

ოთხშაბათს. ლისიცევი და მირამანოვი შინაგან ავათმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და ხირურგიული ავათმყოფობისა; ბახუტოვი—ბებიაობის ქალების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი—მარღვების სისუსავათმყოფობისა.

ხუთშაბათს. ლისიცევი—შინაგან ავათმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და ხირურგიული ავათმყოფობისა; ბასუტოვი—ბებიაობის, ქალების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი—მარღვების ავათმყოფობისა.

პარასკევს. მინკევიჩი — ხირურგიული ავათმყოფობისა; ლისიცევი, მირამანოვი და დანიელ-ბეგოვი—შინაგან ავათმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და ხირურგიული ავათმყოფობისა; ბახუტოვი—ბებიაობის, ქალების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი—მარღვების სისუსტის ავათმყოფობისა.

შაბათს. ლისიცევი—შინაგან ავათმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და ხირურგიული ავათმყოფობისა; ბახუტოვი—ბებიაობის, ქალების და ყმაწვილების ავათმყოფობისა; ბაბაევი—მარღ. ს სუსტის ავათმყოფობისა.

განცხადებანი

ისყიდება ახლად აშენებული, პატრონების წასვლის მიზეზის გამო, პიროსნის კუთხეში და ანდრეევის ქუჩაზედ **სახლი № 13** რვა ოთახით ორის წინა ოთახით, სამზარეულოთი და მოსამსახურის ოთახით და ორის სარდაფით, მიწით ზომით 300 საჟენით.

პირობების შეტყობა შეიძლება ამავე სახლშიდ.

ისყიდება სახლი ნიკოლაევის ქუჩაზედ № 96-ს 4 ოთახით თალებიანი ქვემო პოდვალნი სართულით, თ.ვლით და სხვა ყოველ გვარ მოწყობილებით საყინულით, ამ სახლს აქვს პრიკაზის ვალიც.

დაწვრილებით პირობების შეტყობა შეიძლება ანდრეევის ქუჩაზედ, სახლი № 13. (3—1)

იურიდიული კაბინეტი
იურიდიული ბიბლიოტეკით

დაარსდა გოლოვინის პროსპექტზე არხიტექტორის ბელოევის სახლში კელბერის პირ-და-პირ.

მთხოვნელს მიიღებენ დილის 9 საათიდამ ნაშუადღევის 3 საათამდის და 7-დამ საღამოს 10 საათამდი.

ამ კაბინეტის პირობა და ტაქსა გამოცხადებულია და ცალკე დარიგდება. (30—10)

ინგლისის მაღაზიაში
არწრუნის გალლერეიაში
(*Maison de confiance*)

შეადარეთ ჩვენი ჩაი	ჩაის ყველგან
— — 1 მ. 10 კაპ.	— 1 მ. 40 კაპ.
— — 1 „ 20 „	— 1 „ 60 კაპ.
— — 1 „ 40 „	— 1 „ 90 კაპ.
— — 1 „ 60 „	— 2 „ 20 კაპ.
— — 1 „ 80 „	— 2 „ 50 კაპ.
ხაუკეთესო 2 მანეთ.	— 3 მანეთ.

ჩაის წონა—უქაღალდოა, სხვაგან კი ქაღალდით. (100—96)

ბრიქუროვის წიგნის მაღაზიაში (ბაღის პირ-და-პირ) და ბ-ნი იოანნის სიანთან (ოკრუჟნის სუდის ქვემოთ) ისყიდება წერა-კითხვის საზოგადოებიგამოცემა:

წითელი ფარანი, ფასი 15 კ.
ხატაური — — — 10 კ.

დაიბექდა და ისყიდება ბრ. ჩარკვიანის ქართული წიგნის მაღაზიაში

მამულის
საერთო მფლობელობაზე
თხზულება
ანტონ ფურცელაძისა
გამოცემული
ზაქარ ჭიჭინაძისაგან.
ფასი თითო წიგნისა ერთი აბაზი

დაიბექდა და ისყიდება ბრ. ჩარკვიანის ქართული წიგნის მაღაზიაში

თამარ დედოფალი
შედგენილი
კ. ბ—შვილისაგან
გამოცემა
ზაქ. ჭიჭინაძისაგან
ფ ა ს ი ე რ თ ი ა ბ ა ზ ი.

ლონდონის მაღაზია კომერციულ-ბანკის ქვეშ დაარსებულია ნამდვილი ჩაის გასასყიდლათ პირველი მოკრეფილისა და საუკეთესო ინგლისური საქონლისა: მაგალითებრ: თოფებისა, რევოლვერებისა, კლიტეებისა, [illegible] დანებისა, [illegible] კოლადისა, კაკაოსი, დუხებისა, სა[illegible]სა, შრო კებისა, ცხვირ-სახოცისა, ღალდისა, კარანდაშებისა, კალმებისა, გრებისა, სუკრისისა (გემრიელი კ[illegible] ვინი ზეთისა) და სხვ. სააგენტო კინტოში მოსახურავებს გასასყიდ[illegible] კანფეტების და ბატჯერის და კამ[illegible] რაბისა, აგრეთვე ჩულქებისა და [illegible] ბისა ნოტინგამიდამ. ნამდვილი [illegible] სიგარები. (100—9[illegible])

ტიტულიარნის სოვეტნიკი ეფ[illegible] **ფადეიჩი კობიევი** აუწყებს [illegible] ველთაო საცნობლად, რომ თან[illegible] ახალი წესისა დაწესებულ უმაღ[illegible] მთავრობისა, დიდი ხანია რაც მ[illegible] ტფილისის ოკრუჟნის სუდიდამ [illegible] მობა პოვერნიობ სა, რომელ[illegible] ნება მაქვს საქმეების წარმოება[illegible] დებში.

ამისათვის მსურველთ შეუძლ[illegible] მომანდონ როგორც სხვა-და-სხვა [illegible] მეები საწარმოებლად, აგრეთვე [illegible] ბისა, რომლებიც აღმოჩნდნენ [illegible] ჯვნის დროს მამულებისა. ამისთ[illegible] ვილებ უგოლოვნის (სისხლის სამ[illegible] ლის) საქმეებსაც, როგორც [illegible] და გამოცდილი ჩინოვნიკი [illegible] სეკრეტრის თანამდებობაში ტფ[illegible] სის ოკრუჟნის სუდში.

ბინა მექნება ქ. დუშეთში [illegible] არაქელოვის სახლში.

პოვერნია ტიტულიარნი სოვ[illegible]
(3—3) ეფრემ კობი[illegible]

ტაქსის

აკვებავ ხორაგეულებათა, რომე[illegible] იყიდებიან თფილისის ბაზრებში, [illegible] ნებში და დატარებით 1 აპრილ[illegible] 1 მაისამდის.

გამომცხვარი პური: ხორბლის ფქვ[illegible]
პირველის ხარისხის—1 გირ. [illegible]
მეორის „ —1 გირ. [illegible]
მესამის „ —1 გირ. [illegible]
იმავე ფქვილ. თორნეში გამომცხ[illegible]
პირველის ხარისხის—1 გირ. [illegible]
მეორის „ —1 გირ. [illegible]

ჯვარის-მამის პური:
პირველ ხარის. ლავაში 1 გირ. [illegible]
მეორის „ „ —1 გირ. [illegible]
მესამის „ „ —1 გირ. [illegible]

ძროხის ხორცი:
პირველის ხარისხის —1 გირ. 1[illegible]
მეორის „ —1 გირ. [illegible]
სუკი — — —1 გირ. 1[illegible]
ცხვრის ხორცი 1 გირ. 1[illegible]

ღორის ხორცი:
პირველი ხარისხის —1 გირ. —
მეორის „ —1 გირ. —

ახლად ჩამოსული

ბებია-ქალი

აქვს იმპერატორის მოსკოვის უნივერსიტეტის დიპლომი, რომელი[illegible] წელიწადი მუშაობდა ქ. სარატოვში და რომელსაც აქვს ამ ქალაქის სა[illegible] მო გამგეობისაგან რამოდენიმე მოწმობები თავის ხელობისა,—მიი[illegible] ავად-მყოფ და ორსულ ქალებს თავის სადგომზე, სადაც აქვს ამათთვის [illegible] ზადებული ოთახები.

ადრესი: ელისავეტინის ქუჩა, სახლი 60.
(24—5) ბებია-ქალი დობროდეევა—კაჟინსკაია

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 5 Апрѣля 1882 г. *Типографія Меликова* გამომცემელი ს. მელიქიშვილი. რედაქტორი ს. მ[illegible]